

SÖYLEŞİLER

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Felsefe Bölümü'nden Dr. Ayhan Sofun katılımı ile, 24 Ağustos 2002 tarihinde "Bilim Özgürlüğü ve Bilimcinin Kamusa; Sorumluluğu Acısından Deprem Araştırmalarının DQnO ve Bugünü"* konulubir söyleşi düzenlenmiştir.

Ayhan Sol, deprem öndeyi araştırmalarının 1960'lardan başlayarak, özellikle Japonya ve ABD'de, karşı taşıdığı, öndeyinin olanaklı lığı gibi bazı teknik güçlüklerle değindikten sonra, yerbilimcilerin günümüzde böylesine belirsizlikler içeren bir alanda elde ettikleri araştırma sonuçlarını (öndeyilerle ve varsayımları) halka sunarken doğabilecek etik sorunları tartışmış ve bu sorunların, bilimcilerin kendi bilim alanlarına karşı sorumluluktan (yani bilimsel araştırma özgürlüğü) ile kamusal sorumlulukları arasında oluşan gerilimden bir diğer deyişle kamuoyunu araştırmaları konusunda bilgilendirme sorumluluğu (diğer bir deyişle halkın bilgi alma özgürlüğü!) ve bu araştırma sonuçlarının halkı paniğe sürükleme veya tedirgin etmesini önleme sorumluluğu arasındaki gerilimden kaynakladığını belirtmiştir. Konuşmasının akışı içinde Dr. Sol, bilimcilerin, bilim özgürlüğünden vazgeçmeden, aynı zamanda halkı aydınlatma sorumluluklarını yerine getirecek ve halkın zarar görmesini önleyecek yönde etik yükümlülüklerini de düşünerek, bu sorumluluklarını bağdaştırmaya çalışmaları gerektiğini belirtmiştir ve ülkemizde büyük depremlerin olduğu ve bilim etiği gelenek ve kodlarının yeterince yerleşmediği düşünüldüğünde, bu konunun bizim için çok acil ve önemli bir sorun olduğunun da anımsanması gerektiğini bir kez daha vurgulamıştır.

5 Temmuz 2002 tarihinde Odamız Eğitim ve Kültür Merkezi'nde meslektaşımız Doğan Paktınç'un (Canada Centre of Mineral and Energy Technology- CANMET) katıldığı 'Madcencilikten! Kaynaklanan Çevresel Etkiler' konulu bir söyleşi düzenlenmiştir. Paktınç sunumunda

özellikle sülfürü cevherler içeren maden yataklarının işletilmesi sırasında ve sonrası ortaya çıkan çevresel etkiler hakkında daha çok laboratuvar deneylerinin sonuçlarına dayanan verileri kullanarak açıklamalar yapmıştır. Sülfür içeren katı atıkların özellikle toprak zonunda ve giderek, daha derinlerde oluşturduğu asitli kaya drenajı ve ağır mineral konsantrasyonlarının dağılımı ve etkileri konusunda değişik maden yataklarından örnekler veren Paktınç, madencilikten kaynaklanan çevresel etkilerin giderilmesinde çoğunlukla kamu kaynaklarının kullanıldığını, özellikle çevre mevzuatının bulunmadığı; ya da uygulanmadığı ülkelerde kamu kaynaklarının yetersizliği de gözönüne alındığında çevresel etkilerin daha ağır sonuçlara yol açtığını belirtmiştir. İzleyicilerin de soru ve katkılarıyla dört saate yakın süren sunumda, çevresel etkilerin araştırılmasına yönelik saha ve laboratuvar çalışmalarının yöntemlerine ilişkin konulara da değinen Paktınç, bu tür araştırmaların daha çok gelişmiş ülkelerde yapıldığını ve sonuçlarının zamana bağlı olarak takip edildiğini vurgulamıştır.

